

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hogyodévre	4
Helyben házas korra:	
Egész évre	20 kor.
Hogyodévre	5
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hogyodévre	6

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Majelenik minden nap a hétélt és
Sznap utáni napok kivételével.Beszerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 2.A szerkesztőség kátratok visszaadása
vagy megörvására nem vállalunk.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Jegyzetek a jogászgyűléshez.

A Budapestben most lezajló jogászgyűlés anyagából kettő érdekli a nagy közönséget. Az egyikben több volt a zaj, a másikban a jogász elem.

Kezdjük a jogász kérdésel.

A magyar jogászgyűlés kimondotta, hogy az esküdtbiróság körül eddig tett tapasztalatok folytán megfontolás tárgyává kívánja tenni az esküdtszéki verdikt minden irányban való revíziójának és annak kérdését, mely perrendszerű módok és eszközök kínálkoznak az esküdték tévedéseinek repálására és evégett ezt a kérdést a következő jogászgyűlés napirendjére tűzi.

Ez a határozat egy általános kijózanodásnak örvendetes tanubizonysága. Magyarország jogászvilága egyhangulag megállapította ezzel azt, a mit a jogászok egy része s a nagy közönség kivétel nélkül régóta hangoztat: hogy az esküdtszék intézménye nálunk mai alakjában nem vált be s alapjában megrendítette az igazságszolgáltatásba vetett bizalmat. Szétfoslottak azok a ködképek, melyeket az esküdtszéki intézmény behozatala alkalmával elméleti tudósok olyan nagy élvezettel igyekeztek a káprázó szemek elé varázsolni. Ma már látjuk, hogy az esküdtszék a Haverda Mariskáknak, Szöke Jenőknak, felségsértéssel és vallásgyalázzással vádlottaknak jó, ellenben az esküdtékre nézve közönséges teher, zaklatás, mely alól mindenki úgy igyekszik kibujni, a hogy tud, a bírakra és ügyvédekre időpocséklás, az államnak óriási kiadás, általában egy teljesen rosszul működő, drága, nehézkes igyekezet, a mely már-már valóságos rákfenéje lesz az igazságszolgáltatásnak s a melytől szabadulni: nyereség lesz bírónak, ügyvédnek, közönségnek — első sorban az igazságszolgáltatásnak.

A büntetőjogi kézi könyvek a főbenjáró bűncselekmények tárgyalásánál a bírói gyakorlatra is szoktak hivatkozni. De nem a mai esküdtszéki gyakorlatra. Most is a múlt századbeli kuriai ítéleteket idézik; azokból lehet tanulni, mi a jog, mi az ítékezés. Az esküdtszéki ítéletekből ellenben arra lehetne klasszikus példákat idézni, milyenek nem szabad lennie az ítékezésnek.

A jogászgyűlés a verdikt minden irányban való revízióját hangsúlyozza, ami

annyit jelent, hogy az esküdték ítékezését nemcsak alak, hanem anyagi szempontból is felül kell bírálni a felsőbb bíróságnak. Ez azonban az esküdtbiráskodás esődjét jelenti. Az esküdtszéki intézmény u. i. azon sarkallik, hogy a verdikt ne nyulj hozzám. A népbíráskodásban a nép ítél: nincs appellata. Éppen azért veszi ki a bűnvádi perrendtartás a főbenjáró bűncselekményeknél az ítékezést a szabkirók kezéből, hogy tisztán a «néplelkiismeret» mondja ki a bűnt vagy nem bűnt. Ezért nem lehetett a legvadabb verdikthez sem féni másként, mint csak egy-egy ügyesen ellesett, mellékes alakosság erőszakolással. Példa rá Haverda Mariska, akit az egyik felmentő verdikt után a kuria nem ítélt el, hanem kénytelen volt merő alakiségbe kapaszkodni, az egész eljárást megsemmisíteni s más esküdtszék előtt újra kezdeni a lutri-játékot, hátha beválik? Véletlenül bevált, de ez annál inkább bizonyítja, hogy az esküdtbiráskodás közönséges — bár jó drága — lutri.

Most arról van szó, hogy az esküdtszék verdiktjét minden irányban, tehát a bűnösség kérdésében is revidiálhassa a szakbíró. Helyes. De akkor sokkal okosabb, ha azt az elsőfoku, revidiálendő ítéletet is szakbíró hozza. Miért próbálkozzanak az ítékezéssel előbb laikusok (nem akarunk kontárt mondani), ha végül csak szakember kezébe kerül az ügy? Az ötemeletes palota építését sem bízzák a sarki szatócsra azzal a vigasszal, hogy majd revidiálja az építész, ha már összedől.

Varjuk az esküdtszék eltörlését, legfeljebb a tisztán politikai természetű bűncselekményekre való meghagyását. Minél hamarabb eltűnik, annál jobb; egyetlen érdeme lehet: a gyors kimulás.

A jogászgyűlés másik, általánosabb érdeklődésre számot tartható momentuma: a közjogi szakosztály botránya volt. Az általános választói jog néhány előcsahosa beférkőzött a szakosztály ülésére s bár nem volt programmon, mindenaron a Justh—Bokányi—Vlad-féle koalíció vesszőparipájáról kívánt szavazni. Akkor a zajt csaptak, annyira komoly urakhoz nem illően viselkedtek, hogy az elnök, látva a rendtelenséget, kénytelen volt a tanácskozást berekeszteni. A lármázók vezére a »mi tudósok« egyik favoritja: Jaszi Oszkár volt.

A »mi tudósok« egyetlen szakosztályon sem tudták előbbre vinni a kitűzött kérdések megoldását; de tüntetni, zajongani, komoly munkát megakadályozni, terrorizálni, ez már az ő szakmájuk s ehhez értettek.

Mégis egy célt elértek: vásári viselkedésük mellett annál szebbnek, annál tudományosabbnak bizonyul a többi, igazi jogtudós komoly munkálkodása. Vitás és lényeges kérdéseket okosan oldottak meg, bizonyosságul annak, hogy minden guny és tréfa dacára — Verbőczy népe vagyunk ma is.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, október 18.

Náday Lajos alelnök 10 óra után nyitja meg az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Elnök bemutat több rendbeli kérvényt és feliratot, melyeknek hovátulása tekintetében az elnöki előterjesztéssel szemben Kun Béla ellenindíányt terjeszt elő, amelyekre az ellenzék névszerinti szavazást és annak a következő ülésre való halasztását kéri.

Elnök ebben az értelemben rendelkezik.

Következett ezután napirend szerint az indítvány és interpellációs könyvek felolvasása, mely utóbbiba a négy régebbi interpelláción kívül két újabb interpelláció jegyzetett be és pedig:

1. **Kovács** Gyula a pénzügyminiszterhez az égetett szeszes folyadékok pótdóójának késedelmes közzététele tárgyában.

2. **Huszár** Károly sárvári a belügyi és kereskedelmi miniszterhez a tegnapi Rákóczi-tér 15. számú háznál történt építkezési baleset tárgyában.

Elnök javaslatára a Ház fél 1 órakor tér át az interpellációkra.

A napirend szerinti névszerinti szavazások után, melyeket 12 órakor félbeszakítottak, következett a véderőjavaslatok folytatólagos tárgyalása.

Jármay Béla: Azon érvekkel szemben melyek részint a nagyhatalmi állás prestige szempontjából, részint pedig a korona akarata folytán követelik a katonai javaslatoknak a megszavazását, hangsúlyozza, hogy az ország teherviselesi képességének túlterhelése miatt is kénytelen a javaslatokat el nem fogadni. Különben ez a javaslat közjogi szempontból is visszaesést mutat fel az eddigi állapottal szemben. Hosszasan foglalokozik ezután a javaslatok egyes tételeivel és azt bizonyítja, hogy a javaslatokban kitüntetett összes vívmányok csak papiroson vannak meg. Kimutatja többek közt, hogy a javaslatokban kontemplált

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébrés“ Első nagyvárad temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos**

két éves katonai szolgálat mint vívmány is illuzorius csak. Pénzügyi szempontból pedig nem áll, mint hosszas számszerű fejtései során kimutatja a pénzügyminiszternek expozéjában tett kijelentése, mely szerint a közösüges kiadások 1912-ben 45 milliót tesznek ki, mert ez az összeg 51 millióra rug.

A javaslatot nem fogadja el.

Interpellációk.

A napirend megállapítása után a Ház átért az interpellációkra.

Csemez István a községi közmunkák összeírásánál előforduló szabálytalanságok tárgyában interpellálja a belügyminisztert. Kiadatik a belügyminiszternek.

Ráth Endre a bíróságoknál alkalmazott segédszemélyzet fizetésének kiutalásánál felmerült állandó késedelmések tárgyában az igazságügyminisztert interpellálja meg.

Székely Ferenc igazságügyminiszter válaszában kijelenti, hogy megfogja vizsgáltatni a sérelmezett késedelmek okait és mindenestire orvosolni fogja az esetleges bajokat.

Ugy interpelláló mint a Ház tudomásul vette a választ.

Kovács Gyula a pénzügyminiszterhez intézi interpellációját az égetett szeszes italok pótdadjának késedelmes közzététele tárgyában.

Az interpelláció kiadatik a pénzügyminiszternek.

Huszár Károly hosszabban indokolja a tegnapi Rákóczi-téri házépítésnél történt katasztrófát tárgyában bejegyzett interpellációját. Felhívja a kormányt, hogy az építkezéseknél fokozottabb figyelemre utasítsa szakközegeit.

Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök válaszában kijelenti, hogy megfogja szigorúan vizsgáltatni, hogy kit terhel a felelősség ezen tegnapi balesetnél és a bűnösök el fogják nyerni büntetésüket. A jövőre nézve pedig teljesen szóló intenciója szerint azon lesz, hogy ilyen sajnálatos balesetek elő ne fordulhassanak.

Szóló és a Ház tudomásul vette a választ.

Ülés vége 2 óra előtt.

Uj pártalakulás Ausztriában. Ausztriában új többség fog alakulni a Reichsrathban, munkaképes többség, ha a remények valóra válnak. Báró *Gautsch* miniszterelnök néhány nap előtt kihallgatáson járt a trónörökös-

nél s ez az audiencia lényegesen előbbre vitte a tárgyalásokat a cseh pártokkal. A terv az, hogy mivel a német nemzeti és szabadelvű pártokra nem számíthat a kormány, a *csehekkel*, a *lengyelekkel* és a *keresztényszociálistákkal* kell többséget alkotni.

Széchenyi püspök látogatása a gimnáziumi természettani szertárban.

Károly Irén rádiumot keres.

Gróf *Széchenyi* Miklós megyés püspökünk tegnap meglátogatta a premostrei rend főgimnáziumának természettani szertárát. A látogatás minden tekintetben igen érdekes, már csak azért is, mert ennek nyomán derült ki, hogy a gimnáziumi nagyevű tudósa dr. *Károly Irén* egyetemi magántanár mily fontos kutatásokat végez az ő laboratóriumában. A látogatás éppen munkában találta a tudóst, finom műszerei között, melyeket nyomban be is mutatott az előkelő vendégeknek.

A püspök nagy érdeklődéssel szemlélte meg a modern fizika legőkéletesebb vívmányait. Egymásután kerültek bemutatásra a Kathód sugarak, Röntgen sugarak csodálatos hatásai. Legnagyobb tetszésével találkozott a püspöknek a *Radio aktivitás* bemutatása, melyből látható volt, hogy mily érzékenységgel lehet kimutatni a szilárd és csepfolyós testekben a rádiumot. Ekkor tűnt ki tulajdonképpen, hogy mily nagyfontosságú kutatásokat végez a tudós professzor.

Akarva, nem akarva, el kellett árulnia *Károly Irén*nek, hogy ő most rádiumot kutat. Jelenleg a nagyváradi vizek radió aktivitását vizsgálta a tudós. Megyés püspökünk nyomban megígérte, hogy intézkedni fog, miszerint a *Püspök fürdő* vizeiből a tudósnak minél előbb bocsássanak rendelkezésére megfelelő mennyiséget.

Eddig a tudós tanár megvizsgálta a *rézbányai* forrásvizeket és szilárd ásványokat. A

tankönyvek és a kutatók állítása szerint *Rézbánya vidékén föltétlenül* kell lenni rádiumnak. *Károly Irén* kifutatta, hogy sajnos ezekben egyáltalán nincs rádium. *Károly* bár szintén sikert várt a rézbányai anyag vizsgálatától, mely eredménytelenül végződött, de ennek dacára nem csüggedt el, hanem nagy ambícióval és szeretettel kutat tovább és reméli, hogy a további kutatások meghozhatják a kárpótlást az eddigi fáradságokért is.

A tudós tanár nagyfontosságú munkájának elősegítésére a közönségnek is közben kell járni. Felhívjuk ezért úgy a város, mint a vármegye közönségét, hogy a vármegye forrásvizeiből és ásványaiból küldjenek be egy kevés mennyiséget a tudósnak, aki a legnagyobb készséggel megfogja azokat vizsgálni és az eredményt szívesen ismerteti a beküldővel. A csepfolyós anyagból 4—5 liternyi mennyiségre van szükség, míg a szilárd testekből egy kilogramnyira.

A gépekkel való kísérletezést megyés püspökünk a legnagyobb érdeklődéssel szemlélte végig s mintegy háromnegyedőrai ott tartózkodás után igen szelvényesen bucsuzott el a tudós tanártól.

A béketárgyalások. *Berzeviczy* a béketárgyalásokról a következőket mondta: »Bizony a kilátások nem valami rózsásak, azonban igen fontos érdekek parancsolják, hogy az általános pesszimiztikus hangulat dacára felhasználjunk minden eszközt arra, hogy a béke létrejöttét biztosítsam és előmozdítsam.« Apponyi után *Tóth János* és *Désy Zoltán* vonultak az elnöki fogadóterembe. Később tanácskozott *Andrássy Gyulával* is. Mialatt a teremben a névszerinti szavazások folytak, a folyosón különféle csoportok egyengették a béke utját. Gróf *Batthyány* *Tivadar* csaknem két óra hosszat tárgyalat félrevonulva *Kossuth* Ferencsel, később *Bethlen* Istvánnal. Gróf *Andrássy* Gyula egy másik sarokban *Eitner* Zsigmonddal vonult félre, míg *Désy Zoltán* *Bolgár* Ferencsel folytatott élénk eszmecsereket. Ugy látszik, *Bolgár ismeretes kibon-*

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A tennisz-parti.

Lady Crafter szép nagyvilági hölgy volt, a modern iskolából való. Mindennap délután öt orakor eljött a klubba egy csésze theára. Ne gondolják azért, hogy őseitől örökölte ezt a szokást. Tizenöt évvel ezelőtt mezitlábos kislány volt, aki *Alamba* utcaporában tapickált. Apjával s anyjával elment aztán *Klondyke*-be, ahol husz hétig laktak gallykunyhóban. De szüleinek jó szerencséje volt. Meglehetős hosszú ideig harcoltak ugyan a szerencséjével, de végre is találtak egy fa tövében egy kis patakot, amely aranyat hozott ki a földből habjaival.

Ezután *Miss Maud* kapott mindent, ami csak kellett neki, babákat, selyemruhát, túlbevalót és végül három nevelőt, akik gyorsan kiművelték mindabban, amit tudnia kellett: festésre, zongorára és nyelvekre tanították.

Miss Maud gyorsan fejlődött s kész műveltségű hölgy lett. Járt a cake-walkot, mázolta a színeket és törte az idegen nyelveket. Tizenhét éves korára valóságos csoda lett. Nekünk, franciáknak, meglehetős kényes izléstünk van, de ez a exotikus szépség a naiv bájjával itt is elkápráztatott mindenkit. Kék szeme olyan volt, mint a friss nefelejts és arcán csodás szép rózsák nyíltak.

Volt egy sajátságos szenvedélye, de az is egyszerűen illett hozzá, szenvedélyes és kitűnő tenniszjátékos volt. Csak azt a férfit becsülte,

aki jól tenniszezett és én számtalanszor dolgoztam vele szemben, nemcsak a szenvedélyes szerelem lázától tüzelve, hanem férfiúi erőmet végkép összeszedve, hogy valszalma helyett ne megvetését érdemelje ki.

Már meglehetősen jó viszonyban voltunk, mikor tudom is én kicsoda szerencsétlen ötletből elvittem a *Savannah* klubba legjobb barátomat, *Tom Craftert*. Nagyszerű és elegáns játékos volt és így *Maud* hamarosan jó barátságba került vele. Köztem és *Tom* között nem sokára verseny tört ki. Riválisok lettünk.

Mikor e miatt elszántam magam rá, hogy megkérem a kezét, azt mondta az anyja, szívesen férjhez adja már őt, de teljesen rá bizza a választást ő nem tud kettőnk közt választani, hanem egy módot ajánl. Rendezzünk egy egész napos tennisz-versenyt s amelyik kettőnk közül több pontot szerez, az lesz az ő férje.

Ah! kicsoda nap volt az. Hajnalban már ott voltunk a pályán és *Miss Maud* könnyű mantilljában bíró volt közöttünk. Egész nap élénk figyelemmel kísérte játékunkat s mi tíz órán keresztül harcoltunk elkeseredve. En voltam előnyben de egyszer csak *Tom* nagy indulatba jött s vad tüzzel kezdett dolgozni. Ugy látszik használt neki a szenvedély, mert gyorsan haladt előre s már csaknem utólért, csupán egy pont volt közöttünk, mikor rémes szerencsétlenség történt.

Hirtelen, amint rakettjét fölemelte, hanyatt bukott s egy szó nélkül összeesett.

Osszefutottak az emberek, orvos is került s az megállapította, hogy:

— A szíve nem ver.

Tehát *Tom* meghalt. *Tom*, a barátom, a régi jó pajtásom meghalt. Borzadály fogott el. Es haragom az ellen fordult, aki mindennek oka volt, *Miss Maud* ellen. O vitt rá, hogy meggyilkoljam barátomat.

Ott állott a leány a tetem fölött s vad gyűlölet fogott el. Kivettem revolveremet és lelőttem.

Odabukott a férfi mellé . . .

No, ne rémüljenek meg, nem kerültem börtönbe miatta. *Tomot* sikerült fölélesztetni, egy pohár grog visszahozta az életre. *Miss Maud* meg csak az ijedségtől esett el, golyóm csupán egyik fülbevalóját vitte el. Mikor kihverte az ijedelmet, hozzám jött a leány:

— Oa brutális, — mondta, — de nyert s önhöz megyek.

Hidegen feleltem:

— Nem kívánom, *Miss Maud*. De azt hiszem, hogy *Tom* barátom többet szenvedett önért. Ha van önnek szíve, menjen hozzá.

Maud tíz másodpercig habozott, ajkai reszkettek s pillantása elhomályosodott.

— Ahogy ön akarja — szölt végül elmosolyodva.

A boldogoknak nincs történetük. — Fejezte be *Thomas Crumblé* ezt a históriát. — *Tom* és *Maud* házasságuk óta szeretik egymást és sohasem tenniszeztek többet.

Pierre Villetard

lakozási tervét fogják a béke alapjával elfogadni. E terv szerint tudvalevőleg visszaállítanák a hároméves szolgálati időt s ezáltal csökkentenék a véderő terheit.

Az olasz-török háború.

Róma, okt. 18.

Luigi Barzini közli a Corriere della Serához küldött mai táviratában, amelyet tegnap késő este adott fel Tripolisban, hogy az elmenekült török helyőrség csapatai minden éjjel megtámadják az olasz előőrsöket Bu Meliana kutjánál. Ilyen támadások alkalmával Karamanli herceg, az áruló tripoliszi volt polgármester fia vezeti a török hadat.

Berlin, október 18.

A Lokalanzeigernek jelentik Konstantinápolyból: A belügyminiszter ma közölte, hogy Dernát még nem foglalták el az olaszok, ellenben Benghazit már megszállták és most a kyrenaikai partvidéken sáncok mögött vannak.

Mallából táviratozzák, hogy Benghaziban a török helyőrség kétségbeesett ellentállást fejtett ki, de minden hősiesség hiábavaló volt.

Konstantinápoly, október 18.

A kormány a hivatalos lapban rendeletet tett közzé, hogy az olasz árucikkeket 100 százalékos vámmal sújta. Báró Marschall német nagykövet megjelent a portán és tiltakozott az olaszok ellen irányuló bojkott miatt, amely Szalonikiben általános.

Milano, október 18.

A király nagy kitüntetésben részesítette Guglielmo Marconi feleségét. Kinevezte ugyanis Marconinét Elena királynő udvarhölgyévé, és a kinevezésről szóló kézirat nagy elismeréssel nyilatkozik Marconinak arról a hazafias cselekedetéről, hogy a török hadihajóknak nem engedte meg a dróttalan táviratozást.

Konstantinápoly, október 18.

A miniszteri tanács nem fogadta el a közvetítő akciót. A háborút tovább folytatja mindaddig, míg Olaszország a Porta akarata szerint nem cselekszik.

Az országos jogászyűlés. Az országos jogászyűlés mai, harmadik napján a szakosztályok folytatták tanácskozásukat. A törvénykezési szakosztály dr. Márkus Dező kuriai bíró előadásában azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy kívánatos-e a bíróságok egyes peren kívüli teendőinek közjegyzőkre, vagy ügyvédekre való átruházása. Határozati javaslatot nyújtott be, amely szerint a jogászyűlés kívánatosnak tartja a bíróságok mentesítését perenkívüli ügyektől.

A közjogi és közigazgatási szakosztály Concha Győző egyetemi tanár elnöklése alatt a következő kérdéssel kezdte mai tanácskozását: Miképpen kellene megállapítani a közigazgatási hivatalnokok képesítését és szabályozni a közigazgatási gyakorlati vizsgát. Véleményt dr. Benkó Albert alispán és dr. Harrer Ferenc tanácsjegyző adtak be. A kérdéssel dr. Némethy Károly belügyminiszteri államtitkár tartott szűles alapokon fölépített szakelőadást. Szükségessé tartja a vizsgarend megváltoztatását és a gyakorlati közigazgatási vizsgákat megelőző megfelelő elméleti képesítést. Határozati javaslatot is nyújtott be ilyen irányban.

Finom női szabóság!

Tisztelettel értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy egy elsőrendű modern szabász vezetése alatt finom női szabóságot rendeztem be.

Tisztelettel

FLEGMAN

divatháza.

Bémer-tér. Alapított 1888.

Panasz a béli államiiskola ellen.

A béli állami iskolát már régebben kifogásolták, de segítettek rajta. Nem ugyan talán egy modern új iskola építésével, hanem úgy, hogy az iskola épületben beszüntették az előadásokat és béreltek egy új helyiséget. Athorták a padokat, beültették a tanulókat és kiderült, hogy cseberből vederbe jutottak, mert az új helyiség ép oly rossz, mint a régi volt, sőt még rosszabb, mert most már nem is képes befogadni a tankötelesek teljes számát.

A járási főszolgabíró hivatalosan, saját tapasztalatai útján győződött meg az iskola állapotáról egy egészségügyi szemle alkalmával. A szemle egyáltalán nem volt kielégítő, mert az iskolában lényeges és gyors pótlást igénylő hibákat találtak, ezekről jegyzőkönyvet is vettek fel. E szerint a bérelt helyiségben lévő iskola szűk, dohos kellemetlen levegővel van telítve. Az iskolában tartózkodó gyermekekre életveszélyes.

Ettől eltekintve az iskolában még mindig jelentkeznek felvétele a növendékek, azonban már nem képesek felvenni őket, mert nem férnek a szobákban. A padokban oly zsúfolva ülnek a gyermekek, hogy irni egyáltalán nem képesek.

A főszolgabíró úgy véli megszüntetni a bajokat, ha az iskola részére egy teljesen új épület emelnek, melynek megvalósítását a leg-sürgősebben kéri, annál is inkább, mert növendékek még mindig jelentkeznek, akiknek iskolázatásukról gondoskodnia kell a hatóságnak.

A főszolgabíró különösen nagy fontosságúnak tartja az iskola sürgős felépítését már csak abból a szempontból is, hogy a szomszédos románlakta községekből nagyon sokan járnak és akarnak még járni a béli állami iskolába. Ezek előtt azonban zárva vannak az iskola ajtai.

Pedig lehetne másképp is segíteni, van ott román. kath. magyar iskola is.

Czipő, kalap, harisnya és fehérnemű
legjobban és legolcsóbban

REICHARD áruháza

üzemnél, Fő-utca szereshatók be.
Gymnasium, Reál és Polgári
iskolai diák sapkák.

TORNA CZIPŐK.

115

UJDONSÁGOK.

Fetser vikárius kitüntetése.

Őszinte örömmel értesült tegnap Nagyvárad lakossága Fetser Antal felsz. püspök, nagy és méltó kitüntetéséről. A társadalom minden rétegében osztatlan tiszteletben áll a kiváló főpap s így sokan siettek üdvözlésére. Első volt maga a megyés püspök Szechenyi Miklós gróf, ki személyesen kereste fel az ő előterjesztésére kitüntetett vikáriusát. Az üdvözlők élén voltak Hlatky Endre és Miskolczy Ferenc főispánok, kiket aztán az előkelőségek egész sora követett úgy a világiak, mint az egyháziak közül.

A kitüntetésre vonatkozó legfelsőbb kézirat tegnap jelent meg a hivatalos lapban a következő szöveggel:

A Személyem körüli miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Fetser Antal paleopolisi felszentelt püspök, nagyvárad latin szertartású székesegyházi főesperes kanonok és püspöki általános helynöknek Ferencz József-rendem középkeresztjét a csilaggal adományozom.

Kelt Bécsben, 1911. évi okt. 9.

Ferencz József s. k.

Gróf Khuen-Hédervary Károly s. k.

* **Beöthy miniszter üdvözlése.** A pécsi kereskedelmi és iparkamara elhatározta, hogy Beöthy László minisztert a legmelegebben üdvözlö, ama reményben, hogy hathatós védelmezője lesz az ipar és kereskedelem érdekeinek.

* **Egyházmegyei hírek.** Gróf Ferenc prépost-kanonok, debreceni plébánost a bárándi kerület esperesévé, — Szébeny Gyula váradszőlősi plébánost pedig az élesdi kerület esperesévé nevezte ki a megyés püspök. — Kovács József mezőtelegdi esperes plébánost biharpüspöki-i plébánossá, Besser Hugó ilosvai lelkészt mezőtelegdi plébánossá nevezte ki a főpásztor.

* **Tagválasztás a Kereskedelmi és Iparkamaránál.** Gerő Armin rendőrtörökaptány, mint a kereskedelmi és iparkamara újalakítása céljából a városi tanács 8454—1911. sz. végzésével kinevezett központi bizottságnak elnöke, ez uton is felhívja a bizottság tagjait, hogy a kamarai tagválasztások határidejének kitűzése és módzatainak megbeszélése végett folyó hó 20-án (pénteken) délután 3 órakor a rendőrkapitányi hivatal I. em. 9. sz. szobájában teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

* **Nagyváradiai a katolikus nagygyűlésen.** Az országos katolikus nagygyűlés iránt országsszerte óriási az érdeklődés, s előreláthatólag nagyváradiai is nagy számban lesznek képviselve a nagygyűlésen. Mindazok, kik a nagygyűlésen részt akarnak venni, ebbeli szándékukat minél előbb jelentsék be dr. Imriék Gusztáv ügyvédnél, a Katolikus Kör titkárnál. Ugyanott kell lefizetni a tagsági jegyért és a kedvezményes vasuti jegy váltására jogosító igazolványért együttesen járó 6 korona 70 fillér összeget.

* **A bécsi hercegérek kitüntetése.** Bécsből jelentik: A király e hó 16-iki legfelsőbb elhatározásával Nagel Ferenc Xavér hercegérek a Lipótrend prelátusává nevezte ki és neki egyúttal a rend nagykeresztjét díjmentesen adományozta.

* **A lakás és élelmiszerügyi bizottság ülése.** Gerő Armia rendőrkapitány, a lakás és élelmiszerügyi bizottság elnöke, a bizottság tagjait folyó hó 19-én délután 3 órára, a városház tanácstermében tartandó bizottsági ülésre hívta meg. Az értekezlet tárgya Nagyváradi városának tejjel való ellátása. Ezután is felhívja a bizottsági elnök a bizottság tagjait hogy a fontos tárgy megbeszélésére a bizottsági tagok lehetőleg teljes számban jelenjenek meg.

* **Katholikus estély Debrecenben.** Debrecenben dr. Zalai János főreáliskolai tanár buzgólkodása folytán a hó elején Vitéz László táblabíró elnöklése alatt egy bizottság alakult meg, mely feladatául azt tűzte ki, hogy a nagy művelt katolikus közönség részére hitvédelmi és szociális előadásokat rendeztesen. Az első estély már a hó 22-én lesz, melynek előadója: *Giesswein* Sándor dr. pápai prelátnak országgyűlési képviselő. Az estély iránt óriási az érdeklődés, a jegyek már ugyiszólván elkapottak. Dicsérik a debreceniek buzgólságát s azt hiszik, hogy munkájuk nem lesz sikertelen az erkölcsi eredményeket illetőleg sem. A műsor a következő:

1. Gerő György: Égek ékessége. Négy szólamra éneklő: a *Svetits intezeti énekkar*.

2. Az intelligencia szociális feladatai. Szabadelőadás; tartja: *Giesswein* Sándor dr. pápai prelátnak, győri kanonok, országgyűlési képviselő.

3. Liszt: XIV. Rapsodia. Zongorán előadja: *Fabry* Irma k. a. zongora művész.

4. Abt F. Kigyult az est csillaga... Éneklő: *Svetits intezeti énekkar*.

* **A városi költségvetés.** A jövő évi költségvetés tárgyalásában tegnap jutottak el a közművelődési rovatához. A költségvetésben nyabb 18 ezer koronával emelik a kiadásokat, melyből dologi kiadásokra 10000 korona jut, a többi pedig személyzeti illetményekre. Ily formán az iskolai budget 248 ezer koronára rug.

* **A oszternázási bizottság helyszíni szemléje.** A csatornázási bizottság tegnap délután fél 3 órakor *Rimler* Károly elnökletével helyszíni szemlét tartott a csatornázási munkálatok felett. Különös gonddal tekintették meg a kifogásolt micskei derítő telepet. Mivel a szemle a késő esti órákban ért véget, ezáltal nem hoztak határozatot, hanem majd legközelebb jönnek ismét össze, amikor a tapasztalatok felett határozni fognak.

* **Lakatos János halála.** Mint őszinte részvétellel értesülünk *Lakatos* János a vármegyében közismert tekintélyes földbirtokos tegnap meghalt. Az elhunyt a legrégebb nemesi családnak volt leszármazottja. Halála 97 éves korában következett be. Valamikor mint ügyvéd működött Nagyváradon, kartársai közül már alig él valaki. *Lakatos* János virilisi jogon a vármegye törvényhatóságának is tagja volt. Az elhunytat családja és nagyszámu rokonai gyászolják. A temetés holnap reggel 9 órakor lesz a Szilágyi Dezső-utcai gyászos háztól. Ugy értesülünk, hogy az elhunyt nagy hagyatékából jelentékeny összeg jut kulturális alapítványokra is.

* **Kinevezés.** *Miskolc*zy Ferenc dr. főispán dr. Kiss Ferenc lemondása folytán megüresedett segédorvosi állásra tegnap dr. *Polák* Emil nevezte ki.

* **Japánban akar kataszteri biztos lenni.** A napokban messze keletről Yokohamából az osztrák magyar konzulátustól levél érkezett a szalonai főszolgabíróhoz *Csatári* István címére. A levél természetesen német nyelven volt írva s így lefordítás végett a belügy-

miniszterhez küldték fel. A miniszter tegnap küldte le a hiteles fordítás, mely szerint az értesítés kataszteri dolgokról szól. Az értesítés szerint Japánban a kataszteri munkák már be vannak fejezve, Koreában pedig most folynak. Végül értesíti a konzul *Csatári* Istvánt, hogy idegeneket nem alkalmaz a japán hatóság a kataszternél.

* **Terjed a kolera.** A kolera egyre nyugtalanítóbb arányokat kezd ölteni. Eddig még csak egy község volt zár alatt, ma már három van, mert tegnap egyszerre kettővel szaporodott. A belügyminiszter hivatalos jelentése szerint Krassószörény megyében *Alsólupkón* október 8-tól 14-ig 10 kolera eset fordult elő 4 halállal, *Torontál vármegyében Nagybecskerekén és Obecsén* október 7-től október 10-ig 10 a kolera esetek száma 3 halállal. E két községet a miniszter zár alá helyezte. *Torontálban* már a második község van zár alatt. Ugylátszik, hogy a veszedelem az ország déli részébe tette át fészékét. Jó lesz a hatóságoknak ebben az irányban a lehető legnagyobb óvatossággal eljárni.

* **Munkásfürdő Mezőtelegden.** A magyar államvasutak mezőtelegdi talpa telítő telepének vezetősége igen üdvös újítást léptet életbe munkásai részére. Munkásfürdőt fognak létesíteni a telepen kizárólag a munkások részére. Tegnap a vezetőség a fürdőépítés engedélyezését be is adta folyamodványát az alispánhoz.

* **Leszurta a feleségét és az anyósát.** Hajduhadháza tegnap kegyetlen gyilkosságot követett el *Rostás* Adám cigányprimás. *Rostás* a napokban kölcsön adott husz fillért az anyósának, *Pinc* ér *Máriának*. A pénzt visszakövetelte, de az anyósa kijelentette, hogy nem fizethet. E fölött a cigány annyira feldühödött, hogy késsel szíven szurta *Pinc*ér *Máriát*. Majd rárontott a feleségére, aki az anyja pártján volt. A vérengző ember a feleségét is leszurta. Az anyós meghalt, *Rostásné* a debreceni kórházban haldoklik.

* **Hengerelnek.** Ezuttal azonban nem *Justh* Gyula hengerel. Ő kegyelmessége legujabban mélyen lyrizál. Magyaros lelkét könnyekig meghatja, mikor összeverődik sok-sok inas és mesterlegény, fáklával, muszai bandával, bükkfa fokossal; az asszony népi piros viganóban vadítja a férfi népet és talán még virágot is szórának a kegyelmes ur lába alá, ha gyalog menne. De ám hintón megy!.. Nem, ő most nem hengerel. Most kérem a *Borz* utcaiban hengerelnek az aszfaltozó munkások. Ugy csinálják ők, ahogyan azt *Justh* álmodta annak idején: a tornyos, esomókba sűrűsödött nyers maszarára rálendítik a forró, perzselő parázzsal telt mázsás vashengert s akkor neki fekszik egy izzadt arcu, kidagadt izmu munkás és végig tolja, lehengereli az utcát. A finom por alaku svájci bitumen burkolaton facipős apró emberek járnak: a simogatók. Nehéz vastömbökkel veri a földet hat másik ember. Be szépl... Istenem! ha így sikerült volna neki is keményre, simára szorítani a földet.

* **Koleragyanusak Gyulán.** Néhány békésmegyei kubikost, akik *Samendriában* dolgoztak, koleragyanus tünetek miatt visszazárták Gyulára. A betegek megfigyelés alatt állanak.

x **À LA GERBEAUD** színházi cukorkák kizárólag csakis **Aszódynál**, *Kossuth-utca* és **Cukorkakirálynál** *Kert-utca*n kapható eredeti csomagolásban, I-es 2 K, II-es 1 K, III-as 50 fill. Kiváló finom, jó minőségű a cég neve garancia. Minden csomagon az **Aszódy** név olvasható. :: **Telefon 635.** 550

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembertől, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeresen későn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer**-féle fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. löporáruda. **Telefon 269. Nagyvárad, Rákóczi-ut.**

x **Casinók,** olvasókönyvek, nép-, önképző- ifjúsági-, tanári és egyéb könyvtárak, valamint szakszervezetek igen gondos és előnyös kiszolgálásban részesülnek. **Benkő Arthur** könyv és papír keresk. modern antiquariumában, **Nagyvárad, Rákóczi-ut 10.**

x **Korzó kávéház megnyitása.** Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint *Körözs-utca* 1. szám (*Szabóház*) a mai kor igényeinek megfelelő kávéházat rendeztünk be és azt folyó hó 5-én ünnepélyesen megnyitjuk. Hosszu éveken át ezen a pályán való működésünk elég garancia lesz arra, hogy kitűnő kávéházi italok és ételek, valamint az összes lapok a n. é. közönség rendelkezésére álljanak. Családok találkozó helye, pontos és figyelmes kiszolgálás. Mind-n este zene. Számos látogatásért esedeznek *Perl* Frigyes és *Bürger* Ernő kávéosok.

x **Csillár és fémáru gyártási telep: Nagyvárad Iroda s raktár Szt. János-ú. 1. Bémer-tér 3. Telefon 556.** Készítik a legzölésőbb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petróleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási** és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló biztelettel **STERN ADOLF.** 33

x **Habig kalapok, Fownes keztyűk, angol cipők egyedüli raktára RÓTH M. UTÓDÁNÁL.**

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart **Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz.** Veiszlovits házába, az *Orsolya zárda* templomával szemben.

Rimanóczy bútorgyár.

:- Állandó bútorkiállítás. :-
I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: **Rákóczy-ut, saját ház.**

:- TELEFON: 796. :-

Költségvetés díjtalan.

x Házvezetői állást keres középkorú kath. özvegy intelligens nő, aki a házvezetés külső és belső gazdálkodását teljesen érti, vidékre is elmegy. Cim a kiadóba.

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Rimanóczy-utca 9. I. em.

Kieszközöl
törlesztéses és jelzalog kölcsönöket,
Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékbecslés szerint GYORSAN OLCSO KÖLCSÖNT folyósítat.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk **ÓVÁRY TESTVÉREK** cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és leggyorsabb ::

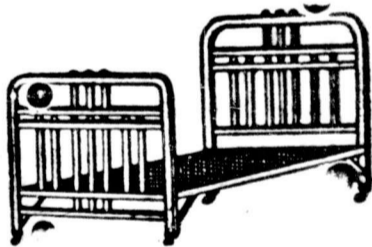
cserépkályhák
Állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel **Óváry Testvérek kályhás iparosok**

(Óváry Lajos utódai).

Csengeri-utca 27. szám.

Vas és rezbuitor

gyári raktári

Székényagy 3 matraccal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 4 korona

Gyermekagy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök délután első ifjúsági előadás: II. Rákóczi Ferenc fogsága.
Csütörtök este: Az ezred apja.
Péntek: Cornevillei harangok.
Szombat: Az ezred apja.
Vasárnap délután: János vitéz, este: Az adjutáns.

Az első ifjúsági előadás. Ma, csütörtökön délután félhelyárakkal a tanuló ifjúságnak

Szigligeti Ede híres történelmi drámáját, II. Rákóczi Ferenc fogságát mutatják be. A társulat gondos előkészületek után adja elő a darabot.

Aranyossi Annus vendégfellepte. Ma este, a nyári szezon legmulatságosabb sláger darabját, az Ezred apját elevenítik fel a színházban, Heltai Jenőnek ez a kacagtató bohózata pompás tréfáival, műsordarabja lesz a Szigligeti-színháznak is. Erdekessé teszi az előadást Aranyossi Nusi bemutatkozása, kinek tehetségéről csak a legjobbat mondja mindenki, aki ismeri. A fiatal művészről fellépte iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

Az adjutáns. A vasárnapi szenzációs premierre lázasan készülődnek a színháznál. Ujra elibe vág a nagyváradai színház az összes magyar színpadoknak, mikor ezt a csipke finom, gyönyörű muzsikájú operettet közvetlenül a bécsi óriási siker után Nagyváradon mutatják be először. Erdélyi Miklós most úgy akarja kihozni ezt a darabot, hogy a pesti színházaknak is példa lehessen. A darab csupa fordulat és látványosság. A zenéje eredeti, kedves finom muzsika s a darab főszereplői nagyszerű számokhoz jutnak. Az amerikai jeleneteknél pompás táncok tarkítják az előadást. Az új eredeti táncokat Nádás Oszkár balletmester tanította be. Várady Aladárnak egy finom szép keringőjét betétképpen adják elő. A díszletek, jelmezek mesébe illő pazar-sággal már készen állanak, s a premier sikere minden jel szerint óriási lesz. A kisbérlet szünetben történő bemutatásra jegyek szombaton előre válthatók.

EGYESÜLETEK.

Ülések a Katholikus Körben. A Kath. Kör választmánya ma délután 6 órakor ülést tart. A választmányi ülést megelőzőleg fél 6 órakor az irodalmi és művészeti osztály tart értekezletet.

TANÜGY.

Klein és Grószmann a református iskola ellen. A sárándi képviselőtestület 15000 koronát szavazott meg a református egyháznak iskola építési költségek címén. A határozat ellen Klein Sámuel és Grószmann Lipót felebbeszéket adtak be. A felebbeszéket a sárándi határban hatalmas földterületnek a bérleti, akik mintegy 2000 koronával lennének kénytelenek előmozdítani a kulturának szánt ház felépítését. Ebbe azonban Kleinék nem akarnak beleegyezni. Nekik semmi előnyük sincs abban, ha Sárádon lesz egy iskola, mondják felebbeszéjükben. Igazuk van, az iskolában nem lehet üzletet csinálni, de talán olyan nagy bérletből, mint Kleinék elvárja a magyar kultúra, hogy áldozzanak is abból a haszonból, amit a föld nyújt. Kleinék azonban indítványt is tesznek, hogy miből fizessék ki a 15000 koronát. Vessék ki a reformátusokra mondják, ők. Kleinéknak megint igazuk van, csak eltelejtették, hogy ha a sárándi reformátusok saját pénzükből fel tudták volna építeni az iskolát, nem fordultak volna a községhez, melyben Kleinok és Grószmannok is vannak.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és díszüvegezési műintézet.

Üvegcsiszoló és tükör árugyár.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives figyelmébe ajánljuk műtermünk

templom ablakok díszüvegezéseik készítésére, művészi és egyszerűbb kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

A benső fájdalom lesújtó érzetével tudatjuk, hogy szeretett jó édes apánk nagyapánk és szépapánk

csikszentsimoni

Lakatos János

földbirtokos, Biharvármegye törvényszéki bizottságának tagja, Biharvármegye legidősebb okl. ügyvédje

folyó évi október hó 18. napján reggeli fél 8 órakor életének 97. évében rövid szenvedés és az utolsó szentségek ájtatos fölvétele után az Urban csón deszen elhunyt.

A boldogult földi maradványai t. hó 20-án délelőtt fél 9 órakor fogtak a Szilágyi Dezső-utcai gyászháznál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a várad-olaszi plebánia templomban bemutatandó gyász-szent mise után a várad-olaszi sírkertben leendő családi sírboltba örök nyugalomra helytetni.

Mely végtisztességre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak.

Nagyvárad, 1911. évi okt. hó 18.

Az örök világosság fényeskedjék neki!

Lakatos Antal, nejevel Hucke Antoniával, öz. Kabos Farkasné, gyermekei. Öz. Wladár Mihályné szül. Lakatos Margit, Lakatos Sándor nejevel Nadányi Margittal, Kabos Farkas, Lakatos Krisztina férjével Markus Istvánnal, Lakatos Erzsébet, Lakatos Piroska, öz. Jugán Gusztávné szül. Tokody Ilona, öz. Mihályi Jenőné szül. Tokody Róza, Tokody Jenő, unokái. Ercsey Stefánia, öz. Lakatos Gyuláné menyje. Lakatos Irma, Lakatos Tibor, Lakatos Sándor, Lakatos János, Lakatos Antal, Lakatos József, Lakatos László, Markus Sárika, Jugán Ilona, Wladár Elnő, Baranyi Piroska szép unokái.

TÁVIRATOK.

Vizsgálat az összeomlott épület ügyében.

Budapest, okt. 18.

(Saját tud.) Ma 13 tanut hallgattak ki, akik mindannyian egyöntetűen vallanak. A tanuk vallomása szerint a katasztrófának az állások gyengesége volt az oka.

Dráma a törvényszéken.

Oderberg, okt. 18.

Schellen Pál huszonöt éves kézművesnek tegnap a törvényszéken válópőri tárgyalása volt. Mikor az asszony a bíró kérdésére kerekén kimondta, hogy válni akar, a férj revolvert rántott és kétszer lött feleségére, aztán föbelőtte magát. Az asszonyt haldokolva vitték el, a férj menten meghalt.

Obstrukció Boszniában.

Bécs, október 18.

A király a minap másfélórás kihallgatáson fogadta Poliorek tábornokot, a boszniai országos kormány főnökét. Poliorek jelentést tett arról, hogy a bosnyák tartománygyűlés munkaképtelen lett, mert kormány és a többség között mindaddig nem sikerült helyreállítani a békét. A tartománygyűlés tegnapi gyűlésén már zajos jelenetek voltak, melyek azzal végződtek, hogy a szerbek és a kormányellenes mohamedánok, az ugynevezett Miralem-párt, otthagyták az ülést. Így az ülés határozatképtelen lett és mindaddig az fog maradni, amíg a kormány és a többség között valami kompromisszum nem jön létre. A király felhatalmazta a tartományi főnököt, hogy indítsa meg a béketárgyalást.

Kolera Olaszországban.

Parenzo, okt.

Torreban, a mely vidék eddig mentes volt a kolerától, tegnap délután egy asszony gyanus körülmények között megbetegedett és estére meghalt. A vizsgálat majdnem bizonyosnak mondja, hogy az asszony ázsiai kolerában hunyt el.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Irtta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás) 5

— Tehát meghalt? Legyen neki Isten irgalmas! Sok bánatot okozott nekem, de, fájdalom! én is neki. En teljes szivemből megbocsátom, amit ellenem vétett, bár ő is megbocsátana nekem.

— Altalam küldi bocsánatát, atyám! — mondá Miksa, — és békülékeny érzelmei őszinteségének bizonyítékául hozom végrendeletét.

— Végrendeletét! csodálkozott a báró és neje is halkabban ismétlé a felkiáltást.

Helén szorongva hallgatott. Mióta Neuklosterben élt, ez eset volt az az első, melytől ő idegének érzé magát, melynek okát oly kevéssé tudta kitalálni, mint hozderejét előre látni. Miksa azonnal észrevette, hogy jegyese elszomorodott, azért, midőn atyjának ányujtotta a hozott lep csételj csomajot, ugyanakkor hű szeretettel szoritotta meg Helén kezét.

Remegő kezzel bontotta fel a báró a csomagot és mély érdeklődéssel olvasta át a tartalmas sorokat, melyek hirtelen, egész új fordulatot adta sorsának.

Eddig, állásához képest, majdnem szűk körülmények között élt; most, váratlanul, ropant gazdagságnak jutott birtokába. Fia, ezen igen nagy szerencse hírét hozta meg neki; és hogy a boldogságot is nehéz elviselni annak,

ki hozzá szokva nincs, az meglátszott a háró libegő lélegzetvételén, változott arcvonásain, gyöngyöző homlokán és nevének egészen halvány arcán, ki férjével együtt olvasta a végzeteljes iratot.

Miksa szorosán Helén mellé tolta székét és csendes hangon világosította őt fel a rendkívüli eseményről, mely szülőit oly nagy mértékben felzavarta.

— Tudod, Helén! édes anyám nagyon szeretetreméltó volt fiatal korában.

— O még mindig az, — szólt közbe hével é fiatal leány.

— Igen, még mindig az, — mondá Miksa, s beszédes tekintete a gyermeki szeretet teljes kifejezésével függött édes anyján; — de akkor is szeretetreméltó volt, s ezt annyira érezte atyám és unokát svére, Kleindank ur, hogy mindketten azt hitték meg kell halniok, ha a szép Delten kisasszony szívét és kezét meg nem nyerhetik.

Atyám nyerte meg a szép kisasszony hajlamát, s ezzel egész életének boldogságát, de egyszersmind jökönának keserű gyűlöletét is.

— Mily cár! — susogá Helén, — én mondhatnám, mily oktalanság!

— Hiszen édes anyád csak egyet szeretett a kettő közül, és nagyon természetes, hogy ez az egy atyád volt.

— Ugy van, kedves kicsikém! Szülőim boldogsága tanúsítja, mennyire egyezik szellemök és kedélyök. Mégis, szegény meghalt rokonom érzelmeit is tudom menteni. Anyira szerettem édes anyámat, hogy meg volt győződve, miként csak ő fogja igazán becsülni és boldogíthatni.

Ehhez járul még a féltékenység fájdalma, mely őt valószínűleg vakká tette atyám jó tulajdonai iránt. Ah, Helén! ha meggondolom, mit kellene nekem éreznem, látva, hogy te másnak vagy neje!

— Ahhoz olyat gonóolsz, ami lehetetlen, — mondá Helén mosolyogva. — De atyád boszúvágyról beszélt. Hogyan boszulta meg magát a báró?

— Az én nagyatyám és Kleindank báró atyja különféle családi birtokok miatt pörösködte egymással.

Azon pörben, mikor gyermekeik még kis-koruk voltak, meggyezés jött köztük létre, melynek értelmében a pör alatt lévő birtokok, a pös felek közt majdnem egyenlően osztottak fel. De a pörben bizonyos jogi formák nem tartottak meg, s ezenkívül a jogudósok szerint, az atyáknak, fiak bejegyzése nélkül, a folyó pört nem lett volna szabad másképen, csak bírósági ítélet által beszüntetni; sőt többen azt is állították, hogy nagyatyám, a jog utján, soha sem lett volna képes igényeit érvényre emelni.

E régi pört újította meg Kleindank báró, megnyerte, s így édes atyámat szegény emberre tette. Nem maradt neki egyebe, mint ez a kis Neukloster, mely még hozzá, a pörkölt-ségek tolyján, adóssággal volt tülterhelve.

— Ez nemtelen, aljas bosszu volt, — mondá Helén, nem tudva a megholt ellen fel-támadó bosszankodását leküzdeni. A bíróság látszata, melyet e cselekedet feltűntetett, a legnagyobb mértékben visszataszító volt előtte.

— Alkalmasint azt gondolta a szerencsétlen, — menegette Miksa, — hogy atyám, szegénysége miatt, nem fog nőül vehetni oly teljesen vagyontalan leányt, mint anyám vala és így végre is a kedves birtokába fog juthatni. De tudjuk, mennyire csalódott és mily boldogok voltak szülőim korlátozott anyayi helyzetök dacára.

Mi számára boldogok lettünk volna, kedves Helén! ama nagy birtok nélkül is, mely most a miénk lett. Neukloster most már minden tehertől ment és mi megtarultunk kevéssel is megelégedoi.

(Foly. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

KÖZGAZDASÁG.

Vetőmagvakban az üzlet őszi vetésre használt vetőmagvakban az utolsó időben igen nyugodt volt és a homokbűkköny, valamint ősziborsó, melyekben előbb igen erős volt a kelendőség, csak elvétve kerestettek. Az érdeklődés most már kizárólag az ide-i termésű vöröshere és lucernamag felé fordult, melyekben a terméseredmény bizonytalansága dacára is meglehetősen élénk üzlet fejlődött ki, a bantagat azonban mindkét említett heremag irányában ellanyhult, ami az árak csökkenésében is kifejezésre jutott, úgy, hogy a lucernamag ára szeptember elseje óta minőség szerint 50 kilogramonként 10—15 koronával hanyatlott. A kínálat lucernamagból figyelembe véve még annyira korai időszakot, meglehetősen jelentékeny és úgy látzik ennél fogva a termés igen jó, mindenesetre azonban határozottan jobban sikerült mint az elmúlt évben. Fűmagvakban 3—4 fajt kivéve, igen jó termés volt, muhar-magban ellenben az előző évinél sokkal gyengébb, miért is az irányzat e cikkben megszállt. Baltatin-magból még alig lesz valami kínálva, éppen így nagyon korlátozott számban jönnek ajánlatok a bűkkönyből is.

Gabona üzlet.**Borgida Béla és Társa jelentése.**

Budapesten

A gabona tőzsdén tegnap nyugtalan politikai hírek hatása alatt kissé szilárd volt az irányzat, Készárak forgalom huszezer mázsa 5 fillérrel magasabb árak mellett.

Határidők zárlata:

Októberi buza	— — — —	12.01
Áprilisi buza (1912)	— — — —	12.15
Októberi rozs	— — — —	10.35
Októberi zab	— — — —	9.51
Májusi tengeri (1912)	— — — —	8.64
Augusztusi tengeri	— — — —	7.88
Augusztusi repce	— — — —	14.60

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiók-jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— — — —	831.50
Oszták hitelrészvény	— — — —	636.25
Jelzálogbank	— — — —	483. —
Leszámitoló és pénzváltó	— — — —	568. —
Salgótarjáni köszén	— — — —	674. —
Oszták államvasut részvény	— — — —	719. —
Közuti vasut	— — — —	789. —
Beocsini cement	— — — —	—
Rimamurányi vasmű	— — — —	619. —
Városi vasut	— — — —	415. —

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-ter.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvámegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

K30000

CERES-DIJ-KIÍRÁS

Azon célból, hogy a CERES-ételsirt ott is bevezessük, a hol azt régi szokásból vagy megokolatlan előítéletből kifolyólag még nem használják, azon kérésre fordulunk a vevőinkhez, a kik meggyőződésből és praktikus tapasztalataik alapján használják ezen cikket, miszerint a következő kérdésekre válaszolni sziveskedjenek:

1. Mi készítette Önt arra, hogy a CERES-ételsirral kísérletet tegyen? 2. Milyen előnyei vannak ezen ételsirnak más ételsirokkal szemben? 3. Mely előnyei teszik azt önre nézve nélkülözhetetlenné? 4. Ismerőseit hogyan győzi meg ezen előnyökről?

Ezen kérdésekre vonatkozó jó válaszokra a következő díjakat tűzzük ki, a melyek ki-sorsoltatnak:

1 díj á K 1000	K 1000	20 díj á K 100	K 2000	1 nyeremény á K 1000	K 1000	5 nyeremény á K 200	K 1000
10 díj á K 200	K 2000	1000 díj á K 20	K 20000	2 nyeremény á K 500	K 1000	20 nyeremény á K 100	K 2000
Összesen: K 3000		K 22.000		K 2000		K 3000	

Azon pályázók között, a kik a feleletek külalakja és tartalma folytán különösen jó válaszokat küldenek be, a következő nyeremények kerülnek kiosztásra:

Egy pályázati bíróság, melynek összeállítását annak idején az újságokban közölni fogjuk, el fogja dönteni, mely válaszok fognak a 25.000 koronát kitevő díjak kioszthatása céljából kisorsoltatni és mely pályázók kapják meg a 28 nyereményt, melyek összege: 5000 K. **K 30.000**

Ezen pályázaton mindazok részt vesznek, a kik a fenti négy kérdésre vonatkozó jó választ alantí cégnek legkésőbb 1911. évi november hó 15-ig beküldik és legalább öt papírszalaggal (egyketted kg-os CERES-kockák vagy csomagokról) azt igazolják, hogy a mi CERES-ételsirunkat fogyasztják; minden további öt szalagért a jó válaszok beküldője egy-egy további sorsszámot kap és ezáltal a sorsolásnál kettős, illetve többszörös esélye van.

A húzás a jegyzői szabályzat 88. szakasza értelmében a cs. k. közjegyző, Dr. Kopetz H. R. ur jelenlétében s irodájában 1911. évi december hó 20-án délután 10 órakor fog megtartatni. A nyertesek a díjakat azonnal megkapják, minden levonás nélkül. Az összes nyertesek jegyzéke kinyomattatik és kívánatra bárkinek beküldetik.

SCHICHT GYÖRGY R.-T., „Dij-pályázat“, AUSSIG, BÖHMEN.

Vas- és Rézipar r.-t. Nagyvárad

Telefon Gyártelep 1015.

Telefon Városi raktár.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a

Rákóczi-ut 13-ik szám alatt

Weiszlovits - palotában

vas-és rézbútor kiállításunkat

folyó hó 15-én megkezdtük. Raktáron

tartunk a legszebb és legjobb kivitelű

árúkat. Eredeti gyári árban árusítjuk.

A szabadalmazott Éden-palota kizárólagos eladási helye!

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, a megtekintés vételkényszer nélkül maradunk
Teljes tisztelettel

Vas- és rézipar R.-T.

